

XÂY DỰNG ĐÀ NẴNG TRỞ THÀNH ĐÔ THỊ SINH THÁI, HIỆN ĐẠI VÀ THÔNG MINH

TRƯƠNG QUANG NGHĨA*

Mười lăm năm qua, Đảng bộ, chính quyền và nhân dân thành phố Đà Nẵng đã đoàn kết, nỗ lực vượt qua nhiều khó khăn, thách thức, thực hiện và hoàn thành các mục tiêu, nhiệm vụ mà Nghị quyết số 33-NQ/TW của Bộ Chính trị khóa IX về “Xây dựng và phát triển thành phố Đà Nẵng trong thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước” đề ra, đạt được những kết quả tích cực, giữ vững sự ổn định tình hình và phát triển tương đối toàn diện trên các lĩnh vực.

THÀNH phố Đà Nẵng được chia tách từ tỉnh Quảng Nam - Đà Nẵng (cũ) để trở thành đơn vị hành chính trực thuộc Trung ương từ năm 1997 và ngày 15-7-2003, Thủ tướng Chính phủ đã ký Quyết định số 145/2003/QĐ-TTg công nhận thành phố Đà Nẵng là đô thị loại I cấp quốc gia. Đặc biệt, ngày 16-10-2003, Bộ Chính trị khóa IX ban hành Nghị quyết số 33-NQ/TW về “Xây dựng và phát triển thành phố Đà Nẵng trong thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước” (sau đây viết tắt là Nghị quyết 33). Bên cạnh đánh giá Đà Nẵng là một trong những điển hình của sự năng động, sáng tạo trong phát triển, Nghị quyết 33 đặt ra cho thành phố mục tiêu: “Xây dựng thành phố Đà Nẵng trở thành một trong những đô thị lớn của cả nước, là trung tâm kinh tế - xã hội lớn của miền Trung với vai trò là trung tâm công nghiệp, thương mại du lịch và dịch vụ; là thành phố cảng biển, đầu mối giao thông quan trọng về trung chuyển vận tải trong nước và quốc tế; trung tâm bưu chính - viễn thông và tài chính - ngân hàng; một trong những trung tâm văn hóa - thể thao, giáo dục - đào tạo và khoa học - công nghệ của miền Trung; là địa bàn giữ vị trí chiến

lược quan trọng về quốc phòng, an ninh của khu vực miền Trung và cả nước. Đà Nẵng phải phấn đấu để trở thành một trong những địa phương đi đầu trong sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa và cơ bản trở thành thành phố công nghiệp trước năm 2020”.

Động lực mới cho sự phát triển

Có thể nói, Nghị quyết 33 là văn kiện đặc biệt quan trọng, là quyết sách của Trung ương trong việc định hướng và tạo động lực mới để phát triển thành phố Đà Nẵng. Việc Trung ương công nhận thành phố Đà Nẵng là đô thị loại I và ban hành Nghị quyết 33 là sự khẳng định vai trò, vị trí của thành phố Đà Nẵng đối với sự phát triển của khu vực miền Trung và cả nước; đồng thời, đây là căn cứ quan trọng để Đà Nẵng xây dựng các chương trình, đề án, vận dụng sáng tạo các chủ trương, tạo sự đột phá để phát triển kinh tế - xã hội trong 15 năm qua.

Nhìn lại chặng đường triển khai thực hiện các nghị quyết, kết luận của Trung ương, bên cạnh những thuận lợi cơ bản, thành phố Đà

* Ủy viên Trung ương Đảng, Bí thư Thành ủy Đà Nẵng

Năng cũng đối mặt với nhiều khó khăn, thách thức do xuất phát điểm thấp, quy mô kinh tế còn nhỏ, tình hình thiên tai diễn biến khá phức tạp. Đặc biệt, những năm gần đây, tăng trưởng kinh tế của thành phố có phần suy giảm, dư địa, nguồn lực cho phát triển gặp nhiều khó khăn và phát sinh nhiều vấn đề phức tạp của một đô thị lớn đang phát triển, đã ảnh hưởng không nhỏ đến công tác chi đạo, điều hành và sự phát triển kinh tế - xã hội của thành phố. Tuy nhiên, trong bối cảnh đó, Đảng bộ, chính quyền và nhân dân thành phố Đà Nẵng đã đoàn kết, nỗ lực thực hiện các mục tiêu, nhiệm vụ đề ra, đạt được những kết quả tích cực, giữ được sự ổn định tình hình và phát triển tương đối toàn diện trên các lĩnh vực.

Trước năm 1997, Đà Nẵng vẫn chỉ là một đô thị nhỏ, đôi bờ sông Hàn, một bên là phố, một bên là những khu nhà chõ ven sông. Sau khi chia tách tỉnh Quảng Nam - Đà Nẵng và trở thành đơn vị hành chính trực thuộc Trung ương, Đà Nẵng đã bắt tay vào công cuộc xây dựng, tái thiết mà trọng tâm là thực hiện những chính sách đột phá để xây dựng kết cấu hạ tầng, chỉnh trang đô thị, tạo tiền đề để phát triển kinh tế - xã hội.

Theo thời gian, đô thị Đà Nẵng từ chỗ chỉ có gần 100 đường phố, đến nay đã tăng lên hơn 2.170 đường phố, với những con đường và cây cầu mới xây dựng hiện đại. Thành phố Đà Nẵng đã thực sự thành công trong việc kết nối đôi bờ Đông - Tây sông Hàn, kết nối khu vực nội thành với các địa phương khác trên địa bàn thành phố. Không gian phát triển đô thị được mở rộng gấp 4 lần so với năm 2003, tạo nhiều điểm nhấn về kiến trúc, cảnh quan; kết cấu hạ tầng phát triển mạnh mẽ, đạt nhiều thành quả vượt bậc trong tiến trình xây dựng thành phố cảng biển lớn, đô thị văn minh, hiện đại. Công tác quy hoạch và quản lý đô thị, quản lý xây dựng, quản lý tài nguyên, môi trường được cải thiện về chất lượng.

Đà Nẵng được đánh giá là một trong những đô thị có tốc độ phát triển nhanh so với nhiều địa phương trong cả nước. Mức tăng trưởng hàng năm trung bình đạt gần 2 con số. Tổng sản phẩm xã hội trên địa bàn (GRDP, giá cố định năm 2010) ước tăng bình quân 10%/năm trong giai đoạn 2003 - 2018; riêng giá trị năm 2018 ước đạt gần 64 nghìn tỷ đồng, gấp 4,2 lần so với năm 2003; GRDP bình quân đầu người năm 2018 ước đạt gần 83 triệu đồng (3.677 USD), gấp gần 7 lần năm 2003. Các ngành dịch vụ chất lượng cao, có lợi thế cạnh tranh, nhất là ngành vận tải, logistics, tài chính, ngân hàng có tốc độ tăng trưởng cao, từng bước tạo lập vai trò trung tâm của khu vực và cả nước. Cảng Đà Nẵng được trang bị hiện đại và là một trong những cảng thương mại lớn nhất Việt Nam, hiện nay thành phố đang xúc tiến thủ tục liên quan để triển khai đầu tư xây dựng Cảng Liên Chiểu (theo kế hoạch công trình đưa vào khai thác từ 2019 - 2022). Sau khi hoàn thành Cảng Liên Chiểu, Đà Nẵng sẽ có một hệ thống cảng biển hiện đại, xứng tầm là đầu mối giao thông quan trọng về trung chuyên vận tải trong nước và quốc tế. Sân bay quốc tế Đà Nẵng là cảng hàng không lớn nhất khu vực Miền Trung - Tây Nguyên, hiện Ga hàng không quốc tế được xây dựng mở rộng, nâng công suất tiếp nhận khoảng 10 triệu - 12 triệu hành khách/năm, tạo điều kiện hình thành thêm nhiều đường bay trong nước và quốc tế đến thành phố; riêng trong năm 2017, sân bay này đã đón hơn 10,85 triệu lượt khách, năm 2018 đón gần 13,3 triệu lượt khách.

Một trong những điểm nhấn của Đà Nẵng trong những năm qua là công tác cải cách hành chính, thu hút đầu tư, xây dựng môi trường đầu tư theo hướng cởi mở, thông thoáng. Nhờ đó, từ năm 2010 đến năm 2017, Đà Nẵng luôn nằm trong nhóm các địa phương dẫn đầu và có chỉ số tốt về năng lực cạnh tranh cấp tỉnh,

chỉ số sẵn sàng ứng dụng công nghệ thông tin, chỉ số hiệu quả quản trị hành chính công cấp tỉnh, chỉ số về cải cách hành chính. Đà Nẵng đã và đang trở thành điểm đến hấp dẫn đối với các nhà đầu tư trong nước và quốc tế.

Ngành du lịch Đà Nẵng có những phát triển vượt bậc, từng bước khẳng định là ngành kinh tế mũi nhọn của thành phố. Năm 2017, Đà Nẵng đón 6,6 triệu lượt khách, trong đó khách quốc tế là 2,3 triệu lượt; năm 2018, ước đạt 7,66 triệu lượt khách, trong đó khách quốc tế là 2,76 triệu lượt. Thương hiệu du lịch Đà Nẵng ngày càng được khẳng định là điểm đến an toàn, thân thiện, với nhiều loại hình, sản phẩm du lịch, giải trí phong phú, đặc sắc. Năm 2016, thành phố Đà Nẵng được nhận giải thưởng “Điểm đến sự kiện lễ hội hàng đầu châu Á”. Thành phố đã tổ chức thành công nhiều sự kiện lớn, mang tầm quốc tế, như cuộc thi Pháo hoa quốc tế, cuộc thi Marathon, dù lượn và đua thuyền buồm quốc tế, Đại hội Thể thao bãi biển châu Á, Đại hội Du lịch golf châu Á; đặc biệt Đà Nẵng vinh dự được Trung ương chọn đăng cai và tổ chức thành công Tuần lễ cấp cao APEC 2017, được lãnh đạo Đảng, Nhà nước và cộng đồng quốc tế đánh giá cao.

Cùng với tốc độ phát triển kinh tế, kết cấu hạ tầng đô thị, công tác chăm sóc và bảo vệ sức khỏe nhân dân trên địa bàn cũng được thành phố chú trọng quan tâm và đầu tư thích đáng. Mạng lưới khám, chữa bệnh từ tuyến thành phố đến các trung tâm y tế quận, huyện, xã, phường ngày càng hoàn thiện, đáp ứng yêu cầu ngày càng cao của xã hội. Các chính sách an sinh, phúc lợi xã hội mang đậm tính nhân văn, gắn với các chương trình thành phố “5 không”, “3 có”, “4 an”⁽¹⁾, “Năm văn hóa, văn minh đô thị” được triển khai có hiệu quả. Chất lượng cuộc sống của người dân nhờ vậy được nâng lên một cách đáng kể. Sự nghiệp giáo dục và đào tạo của thành phố đã

có những chuyển biến vượt bậc, toàn diện; mạng lưới trường, lớp được quy hoạch theo hướng đa dạng, xã hội hóa; các ngành học, cấp học được cơ cấu hợp lý; chất lượng và hiệu quả giáo dục các cấp được nâng cao. Từ năm 1997 đến nay, học sinh Đà Nẵng đã đạt hơn 800 giải quốc gia, gần 30 giải quốc tế... Những thành tựu này đã góp phần tích cực cho phát triển nguồn lực chất lượng cao của thành phố.

Những thành tựu sau 15 năm thực hiện Nghị quyết 33 là rất rõ nét, tuy nhiên, các mục tiêu mà nghị quyết đặt ra, như xây dựng Đà Nẵng trở thành trung tâm kinh tế - xã hội lớn của miền Trung, một đô thị có bản sắc riêng, mang tầm vóc quốc tế; đi đầu trong sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa và cơ bản trở thành thành phố công nghiệp trước năm 2020; vai trò động lực, sức lan tỏa trong liên kết, phát triển vùng... vẫn chưa đạt được như kỳ vọng, còn khoảng cách khá xa giữa yêu cầu và thực tế.

Nguyên nhân chính là do Đà Nẵng vẫn còn gặp nhiều khó khăn, điểm nghẽn trong phát triển nên chưa thực sự bứt phá trong việc triển khai Nghị quyết của Bộ Chính trị. Một số nội dung, nhiệm vụ đã được nêu trong Nghị quyết 33 của Bộ Chính trị đến nay vẫn chậm, chưa được triển khai hoặc triển khai chưa bảo đảm theo chủ trương đề ra. Một số công trình dự án trọng điểm mang tính động lực trên địa bàn chậm được triển khai, như Cảng Liên Chiểu, di dời Ga đường sắt, khơi thông sông Cổ Cò, mở rộng tuyến quốc lộ 14B, 14G và tuyến hành lang kinh tế Đông

(1) 5 Không: không có hộ đặc biệt nghèo, không có học sinh bỏ học, không có người lang thang xin ăn, không có giết người để cướp tài sản, không có người nghiện ma túy không được kiểm soát trong cộng đồng, 3 Có: có nhà ở, có việc làm, có nếp sống văn hóa, văn minh đô thị, 4 An: an ninh trật tự, an toàn giao thông, an toàn về sinh thực phẩm, an sinh xã hội

Tây 2, bệnh viện Phụ sản - Nhi (giai đoạn 2); điều chỉnh quy hoạch, sử dụng khu vực sân bay Nước Mặn cho phát triển du lịch chậm được thực hiện. Dự án Đại học Đà Nẵng tại Hòa Quý - Điện Ngọc được Chính phủ phê duyệt từ năm 1997, tuy nhiên sau 20 năm, đến nay dự án vẫn chưa triển khai thực hiện. Bên cạnh đó, hành lang pháp lý về một số cơ chế tài chính ngân sách ưu đãi, cơ chế ưu đãi đặc thù về đầu tư, tài chính, ngân sách và về cơ chế, chính sách ưu đãi chậm được ban hành, chưa bảo đảm so với chủ trương của Bộ Chính trị, Chính phủ đã ảnh hưởng rất nhiều đến sự phát triển của thành phố trong thời gian qua.

Hướng đến đô thị sinh thái, hiện đại và thông minh

Kết quả đạt được sau 15 năm thực hiện Nghị quyết 33 của Bộ Chính trị là rất quan trọng nhưng chưa thực sự tạo nền tảng vững chắc cho Đà Nẵng tiếp tục phát triển nhanh, bền vững trong tương lai, nhất là với tầm nhìn Đà Nẵng phải trở thành một “thành phố thông minh”.

Thực tế cho thấy, yêu cầu bức thiết đối với Đà Nẵng hiện nay là phải có chiến lược tổng thể, nhất quán, có chiều sâu về quy hoạch phát triển, có mô hình phát triển mới, với những cơ chế, chính sách và giải pháp đột phá nhằm khơi dậy mạnh mẽ khát vọng và ý chí vươn lên của địa phương.

Mục tiêu xây dựng Đà Nẵng đến năm 2030 được xác định là thành phố trở thành một trong những trung tâm kinh tế - xã hội lớn của cả nước và Đông Nam Á, với vai trò là trung tâm về khởi nghiệp, đổi mới sáng tạo, du lịch, thương mại, tài chính, logistics, công nghiệp công nghệ cao, công nghệ thông tin, công nghiệp hỗ trợ; là một trong những trung tâm văn hóa - thể thao, giáo dục - đào tạo, y tế chất lượng cao, khoa học - công nghệ

phát triển của đất nước, trung tâm tổ chức các sự kiện tầm khu vực và quốc tế; thành phố cảng biển, đô thị biển quốc tế với vị trí là hạt nhân của chuỗi đô thị và cực tăng trưởng của vùng kinh tế trọng điểm miền Trung và miền Trung - Tây Nguyên; đô thị sinh thái, hiện đại và thông minh, thành phố đáng sống, có tổ chức đảng và hệ thống chính trị vững mạnh, chính quyền tiên phong trong cải cách và đổi mới, người dân có mức sống thuộc nhóm 3 địa phương dẫn đầu cả nước với chất lượng cuộc sống tốt, thân thiện, hạnh phúc và sáng tạo; quốc phòng, an ninh và chủ quyền biển, đảo được bảo đảm vững chắc. Trên cơ sở đó, thành phố tiếp tục chuyển dịch cơ cấu kinh tế theo hướng dịch vụ - công nghiệp - nông nghiệp; ưu tiên nguồn lực và có chính sách chú trọng phát triển 5 lĩnh vực mũi nhọn của thành phố: du lịch và dịch vụ chất lượng cao gắn với bất động sản nghỉ dưỡng; cảng biển, hàng không gắn với dịch vụ logistics; công nghiệp công nghệ cao gắn với xây dựng đô thị sáng tạo, khởi nghiệp; công nghiệp công nghệ thông tin, điện tử, viễn thông gắn với nền kinh tế số; sản phẩm nông nghiệp công nghệ cao và ngư nghiệp.

Phát huy những thành quả đạt được sau 15 năm thực hiện Nghị quyết 33, thời gian tới Đà Nẵng tiếp tục tranh thủ sự ủng hộ của Trung ương, nhất là triển khai hiệu quả Nghị quyết mới của Bộ Chính trị về xây dựng và phát triển thành phố Đà Nẵng đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045. Thành ủy, Ban Thường vụ Thành ủy Đà Nẵng tập trung lãnh đạo, chỉ đạo xây dựng, phát triển thành phố vững vàng tiến lên nhanh hơn, mạnh hơn, chắc chắn hơn, phù hợp với quy định pháp luật và yêu cầu thực tiễn trong tình hình mới, tương xứng với tiềm năng cũng như sự kỳ vọng của người dân, khẳng định vai trò là trung tâm của khu vực miền Trung và Tây Nguyên theo đúng mục tiêu đề ra. □